2016-12-22

6/7 LANDRISKKLASS

LANDRISKANALYS
Iran

0 1 2 3 4 5 6 7

Landriskklasserna går från 0 till 7.
Ju lägre tal, desto bättre kreditvärdighet.

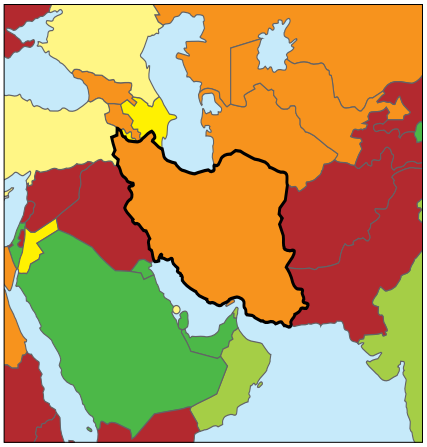

KONTAKT

Landanalytiker
Victor Carstenius
Tel. 08 - 788 00 65
e-post: victor.carstenius@ekn.se

BASFAKTA

Folkmängd	79 miljoner
BNP, nominellt	390 mdr USD (2015)
BNP/capita	4 908 USD (2015)

LANDRISKKLASSHISTORIK

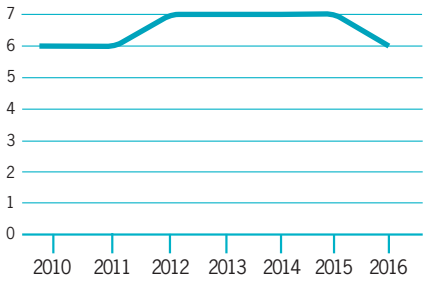

Källa: EKN

Kärnteknikavtalet sätts på prov

Sanktionslättnaderna i januari 2016 har gett Iran ett ekonomiskt uppsving. Oljeexporten har ökat påtagligt och tillväxten har stigit. Samtidigt fortsätter kvarvarande sanktioner att hämma handel och investeringar samt fördröja Irans fulla integration i det internationella finansiella systemet. Osäkerheten kring nästa amerikanske presidents inställning gentemot Iran gör europeiska företag och banker tveksamma att återuppta affärsrelationerna. Möjligheten att finansiera stora och långfristiga exportaffärer saknas ännu.

Under 2017 kommer stabiliteten i kärnteknikavtalet och de sanktionslättnader som getts Iran att sättas på prov. En mer kritisk inställning från USA riskerar att underminera kärnteknikavtalet och minska Irans incitament att uppfylla sina åtaganden under avtalet. Intresset för den iranska marknaden är stort, inte minst bland svenska företag. EKN öppnade för ny garantigivning till Iran i januari 2016 och har under året garanterat nya exportaffärer.

LANDETS STYRKOR OCH SVAGHETER

STYRKOR

+ Kärnteknikavtal implementerat och sanktioner lättade.
+ God betalningsvilja.
+ Låg skuldsättning och stora olje- och gastillgångar.

SVAGHETER

- Amerikanska kvarvarande sanktioner avskräcker handel och investeringar.
- Företag och banker lider ännu av sanktionernas effekter.
- Svagt affärsklimat med statlig dominans och omfattande regleringar.

SVENSK EXPORT TILL IRAN

Iran	MSEK
2015	2 546
2014	2 104
2013	1 227
2012	971
2011	6 675
2010	5 331

Källa: Kommerskollegium

EKN:S ENGAGEMANG

	MSEK
Garantier	746
Offerter	4 312

EKN:S POLICY

EKN öppnade för ny garantigivning till Iran efter att EU-sanktionerna lättades i januari 2016. EKN klassificerar Iran i landriskklass 6 av 7, en bedömning som görs i samverkan med OECD. Landet uppgraderades till landrisklass 6 i juni 2016, efter att Iran betalat huvuddelen av sina fordringar till EKN och andra exportkreditinstitut.

EKN är öppen för att garantera risker på iranska staten och landets banker. Betalningsrisker på iranska företag kan prövas om motparten har egen hårdvalutaintjäning eller om externt finansiellt stöd kan påräknas.

EKN:S ÅTAGANDE OCH ERFARENHET

Sedan EKN öppnade för att försäkra nya exportaffärer till Iran i januari 2016 har EKN ställt ut omkring 50 garantier till ett samlat belopp på drygt en miljard kronor. Garantierna avser korta affärer där EKN i huvudsak försäkrar remburser som ställs ut som betalningsinstrument för exportaffären. Historiskt har exporten till Iran främst skett med remburs och det kommer även fortsättningsvis att vara det normala.

Under våren 2016 har EKN återvunnit den utestående fordran på Iran på omkring 600 miljoner kronor som uppstod på grund av sanktionerna och svårigheten att hitta en betalningsväg i gamla affärer. Återvinningen visar på Irans goda betalningsvilja och att betalningsvägar har öppnats upp.

VAD KAN FÖRANLEDA EN ÄNDRING I LANDPOLICYN

LÄTTNAD

- Kärnteknikavtalet respekteras och skapar stabilitet på lång sikt.
- Europeiska banker återvänder till Iran och finansieringsmöjligheterna ökar.

SKÄRPNING

- Ökade spänningar mellan Iran och USA som underminerar kärnteknikavtalet.
- Återinförda sanktioner som leder till nya betalningsproblem.

BNP-TILLVÄXT (% PER ÅR)

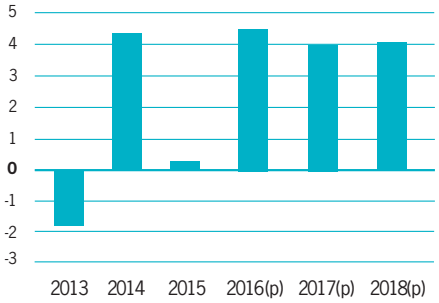

Källa: IMF WEO

BYTESBALANS (% AV BNP)

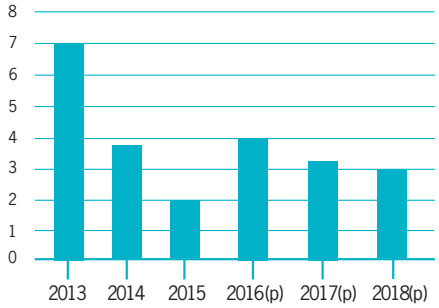

Källa: IMF WEO

UTLANDSSKULD (% AV BNP)

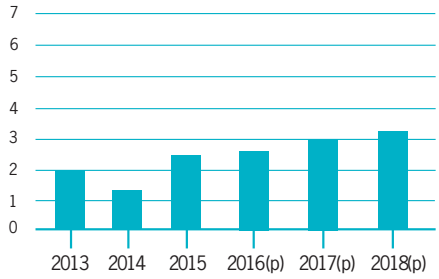

Källa: IMF

LANDANALYS

BAKGRUND

Internationella sanktioner och ekonomisk misskötsel har sedan 2012 haft stor negativ inverkan på Irans ekonomi. Sanktionerna mot oljesektorn och bankväsendet var särskilt skadliga. En ekonomisk stabilisering har ägt rum sedan 2014 tack vare en stramare ekonomisk politik under president Rouhani i kombination med sanktionslättnader. Statsfinanserna och betalningsbalansen är starka tack vare låg skuldsättning och begränsat behov av utländsk finansiering. Iran saknar nära nog utlandsskuld samtidigt som bytesbalansen visar överskott, trots ett lågt oljepris.

De iranska bankerna är underkapitaliserade och tillgångskvaliteten är svag på grund av bristande riskhantering och tillsyn. Betalningsrisker på landets banker begränsas av centralbankens kontroll över landets valutatillgångar och internationella betalningsflöden. EKN är öppen för att garantera risker både på iranska staten och på landets banker.

DEN SENASTE UTVECKLINGEN

Efter att de kärnteknikrelaterade sanktionerna mot Iran hävdes i januari 2016 har Iran kunnat öka sin produktion och export av olja till nivån som rådde innan sanktionerna. Samtidigt har aktiviteten i sektorer som jordbruk, fordonsindustri och handel ökat. Ekonomin väntas växa i relativt god takt med drygt fyra procent 2016 och 2017. Inflationen, som för några år sedan var över 30 procent, har sjunkit tack var finanspolitisk åtstramning. Skillnaden mellan den officiella och parallella växelkursen minskade fram till det amerikanska presidentvalet, för att därefter öka igen på grund av ökad osäkerhet kring framtida sanktioner. Att förena växelkurserna är en viktig prioritering och del av regeringens ansträngningar att minska korruptionen och öka den ekonomiska stabiliteten.

Samtidigt som tillväxten ökar har regeringens åtstramningspolitik och den svaga banksektorn skapat likviditetsproblem i vissa sektorer. Utvecklingen i byggindustrin, som historiskt är en viktig drivkraft för ekonomin, är exempelvis svag. Tack vare statens låga skuldsättning finns det utrymme för regeringen att öka utgifterna och föra en mer tillväxtfrämjande ekonomisk politik framöver. Regeringens ekonomiska plan för de kommande åren innehåller flera osäkerhetsfaktorer då den bygger på att kärnteknikavtalet håller samman och sanktionslättnaderna består. Möjligheten att kunna exportera olja och tillgången till det internationella betalningssystemet är särskilt viktiga för ekonomins och de offentliga finansernas utsikter.

Iran har efter sanktionslättnaderna fått tillgång till frysta tillgångar utomlands. Tillgångarna finns främst i Asien och det finns fortfarande svårigheter att använda dem i Europa med tanke på europeiska bankers avvaktande inställning gentemot Iran. Valutareserven är stor, men har minskat något under 2016 på grund av återbetalning av fordringar till exportkreditinstitut och ökad import efter kärnteknikavtalet trädde ikraft. Iranska banker kan åter genomföra internationella banktransaktioner, även om det sker med viss svårighet då varje transaktion måste kontrolleras och godkännas sett till kvarvarande sanktioner. Möjligheten att finansiera långfristiga affärer saknas ännu.

UTVECKLINGEN PÅ SIKT

Inför presidentvalet i maj 2017 behöver sittande president Rouhani kunna visa på de ekonomiska framsteg som han lovade skulle komma från sanktionslättnaderna. De moderata reformister som valde Rouhani 2013 och som fick ökat inflytande i parlamentet 2016, stödjer fortfarande Rouhani. I avsaknad av en stark konservativ kandidat väntas Rouhani bli omvald. Men han kommer att möta hårt motstånd från konservativa politiska motståndare som menar att det kärntekniska avtalet inte gynnat Iran. Den högste ledaren ayatolla Khamenei väntas fortsätta stödja Rouhanis mer öppna ekonomiska politik, men kommer att motsätta sig politiska, sociala och kulturella förändringar.

De kärntekniska sanktionerna kan återinföras om Iran bryter mot villkoren under kärnteknikavtalet. Denna risk bedöms som låg sett till den beslutsamhet som Iran genomfört sina åtaganden med. Däremot ökar risken för ensidigt återförda amerikanska sanktioner när Donald Trump tillträder som USA:s president i januari 2017. Trump har uttalat sig kritiskt om kärnteknikavtalet och sagt sig vilja omförhandla eller upphäva det. Det finns inga legala hinder för något land att dra sig ur uppgörelsen. En mer kritisk amerikansk inställning riskerar att underminera kärnteknikavtalet och minska Irans incitament att uppfylla sina åtaganden under avtalet.

Mot detta väger det faktum att kärnteknikavtalet är en multilateral överenskommelse som är ratificerad av FN. Avtalet har stöd inom USA:s militär och säkerhetstjänst som ett effektivt sätt att begränsa Irans kärnteknikprogram och undvika ännu en militär konflikt i Mellanöstern. Skulle USA ensidigt dra sig ur eller införa nya sanktioner kommer det att skada relationerna med övriga avtalsparter, särskilt Europa som ser ekonomiska möjligheter i Iran. Nya amerikanska sanktioner kommer att göra europeiska banker än mer restriktiva gentemot Iran. I ett sådant scenario finns det risk för betalningsproblem för företag som exporterar till eller investerar i Iran.

AFFÄRSMILJÖN

Det iranska affärsklimatet är svagt med brister vad gäller regleringar, rättsväsendet och byråkratiska hinder. Världsbanken klassar Irans företagsklimat på plats 120 av 190 länder, efter många länder i Mellanöstern. De tidigare sanktionerna mot Iran har haft negativ inverkan på företagssektorn. Bristen på hårdvaluta har ökat kostnaderna för att bedriva handel och valutadeprecieringen har lett till ökade importkostnader. Företag har haft svårt att få lån från lokala banker som själva lider av likviditetsbrist. Även med sanktionslättnader kommer det att ta ett par år innan företagssektorn har återhämtat sig.

Olje- och gassektorn kräver stora investeringar för att kompensera för underinvesteringar det senaste decenniet. Den iranska regeringen försöker även att locka utländska investeringar till eftersatta och lukrativa sektorer som petrokemi och transport. Inflödet av utländska dignitärer och handelsdelegationer visar på det stora intresset för Iran. En mängd stora investeringar och projekt har offentliggjorts. I de flesta fall handlar

AFFÄRSMILJÖ

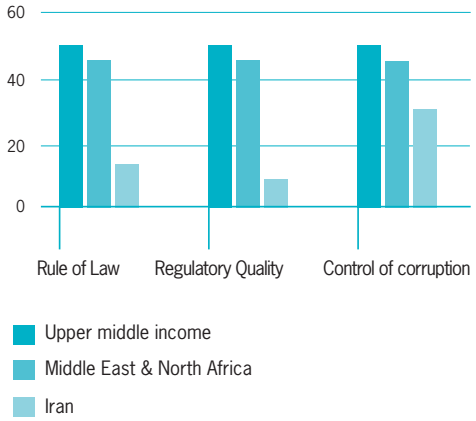

Källa: Världsbanken

det om avsiktsförklaringar där finansieringen ännu inte är på plats. De företag som kan erbjuda egen finansiering kommer att prioriteras.

De kvarvarande sanktionerna rörande kränkning av mänskliga rättigheter och terrorfinansiering skapar osäkerhet för utländska företag och hindrar möjligheten för Iran att attrahera betydande utländska investeringar. Europeiska företag kommer att vara försiktiga sett till risken för nya amerikanska sanktioner efter att Trump tillträder som USA:s president. Om inte europeiska banker och företag vågar återvända till Iran kommer Iran att fortsätta vända sig till sina handelspartners i Asien, så som landet gjort under åren med omfattande sanktioner.

Ansvarsbegränsning: Landriskanalysen bygger på ett urval av källor och speglar en för EKN relevant information vid tiden för publicering. Ansvaret för hur informationen används eller tolkas vilar helt på användaren och EKN kan inte hållas ansvarig för förlust eller skada.